

Zamość, 15 lutego 2012 r.

Beata Chmura
konsultant języka polskiego
Lubelskiego Samorządowego
Centrum Doskonalenia Nauczycieli
Oddział w Zamościu

**Opinia o programie nauczania języka polskiego
w liceum i technikum *Ponad słowami*
w zakresie podstawowym i rozszerzonym
autorstwa Barbary Łabęckiej**

Program nauczania języka polskiego *Ponad słowami* dla etapu IV, obejmującego szkołę ponadgimnazjalną, Wydawnictwa NOWA ERA autorstwa Barbary Łabęckiej jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym.

Ww. program jest zgodny z założeniami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (DzU z 1 stycznia 2009 r., nr 4, poz. 17) oraz wytycznymi zamieszczonymi w Rozporządzeniu MEN z 8 czerwca 2009 r. (nr 89, poz. 730). Pracując na lekcjach języka polskiego z programem *Ponad słowami*, nauczyciel ma szansę zrealizować zadania, jakie zostały wyznaczone w podstawie programowej na IV etapie edukacyjnym.

Program autorstwa Barbary Łabęckiej ma przejrzystą budowę, zawiera wszystkie niezbędne elementy określone w rozporządzeniu MEN dotyczącym dopuszczania do użytku szkolnego programów nauczania: założenia ogólne, warunki realizacji programu, cele kształcenia i wychowania, treści nauczania, procedury osiągnięcia celów kształcenia, zakładane osiągnięcia uczniów, propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia.

Wprowadzono uporządkowany, chronologiczny wykład historii literatury, podział na epoki, w obrębie których występują powtarzające się bloki: *O epoce, Teksty z epoki, Nauka o języku, Nawiązania, Ćwiczenie umiejętności*. Wyraźne oddzielenie tekstów współczesnych nawiązujących do danej epoki od tekstów z epoki uwzględnia wnioski z badań przeprowadzonych w szkołach ponadgimnazjalnych, z których wynika, że uczniom mylą się twórcy epok dawniejszych ze współczesnymi i mają problemy z przyporządkowaniem poszczególnych autorów do właściwych epok.

Przy omawianiu utworów młodzi ludzie mają trudności z odwołaniem się do wiedzy ogólnokulturowej, dlatego celowe wydaje się wprowadzenie licznych kontekstów: historycznego, filozoficznego i artystycznego.

Walorem programu *Ponad słowami* jest rozbudowanie kontekstu kulturowego, w którym nacisk położono na edukację filmową i teatralną, oraz podkreślenie wagi kształcenia umiejętności analizy dzieł sztuk plastycznych. Ponadto w programie integralnie potraktowano sprawy języka, literatury, kultury i komunikacji międzyludzkiej.

Uwzględniając doświadczenia polonistów, napotykających coraz więcej trudności podczas analizy z uczniami dłuższych tekstów, autorka ograniczyła propozycje lekturowe. Dokonała wyraźnego podziału na lektury obowiązkowe na poziomie podstawowym i rozszerzonym. Teksty wskazane w podstawie programowej wzbogacone zostały o propozycje autorskie. Program staje się tym samym bardziej wiarygodny oraz dostosowany do potrzeb i możliwości konkretnego zespołu klasowego.

Kolejnym atutem programu jest przedstawienie tradycji i kultury polskiej na szerokim tle kultury europejskiej i światowej. Taka organizacja materiału umożliwia ukazanie źródeł kultury śródziemnomorskiej oraz zwrócenie uwagi na wielowiekowy dialog kulturowy.

Głównym celem autorki programu *Ponad słowami* jest wyposażenie ucznia w wiedzę i umiejętności, które pozwolą na aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym, a także umożliwią mu pomyślne zdanie egzaminu maturalnego. Program ten pozwala na takie zorganizowanie procesu uczenia się, by skutecznie przygotować uczniów także do egzaminów zewnętrznych. Teksty filozoficzne, popularnonaukowe, publicystyczne i krytyczne nie tylko tworzą komentarz do zagadnień programowych związanych z daną epoką, lecz także są materiałem do doskonalenia jednej z kluczowych umiejętności sprawdzanych na maturze – czytania ze zrozumieniem.

W programie procedury osiągania celów kształcenia i zakładane osiągnięcia uczniów napisane są – podobnie jak podstawa programowa – językiem wymagań. Program zawiera ponadto szczegółowe propozycje kryteriów oceny oraz metod sprawdzania osiągnięć ucznia. Zaproponowano także różnorodne metody i formy pracy dydaktycznej wraz z krótkim przeglądem wybranych metod.

Program nauczania autorstwa Barbary Łabęckiej podkreśla znaczenie spójności programowej III i IV etapu edukacji, co pozwoli uniknąć powielania treści edukacyjnych i powtórnego omawiania tych samych utworów na kolejnych etapach kształcenia. Istotną pomocą dla nauczycieli może okazać się zamieszczenie zestawienia lektur licealnych i gimnazjalnych.

Program *Ponad słowami* stosuje się do ustaleń zawartych w ramowym planie nauczania, według których na naukę języka polskiego w liceum i technikum przewidzianych jest łącznie 360 godzin lekcyjnych dla poziomu podstawowego i 240 godzin dla poziomu rozszerzonego w trzyletnim cyklu kształcenia. Uwzględnia również sytuację, gdy decyzją dyrekcji szkoły przyznane zostaną dodatkowe godziny.

Realizację treści programowych ułatwi seria podręczników pod tym samym co program tytułem oraz dodatkowe materiały dydaktyczne: aplikacja *Matura-ROM* z kodem dostępu dołączonym do podręcznika, *Książka Nauczyciela*, *Podręcznik multimedialny dla Nauczyciela*, *Opracowania lektur z multimediami* i *Maturalne karty pracy*.

Beata Chmura